27.09.2016

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Viite

HE 98/2016 VP. HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI NAISTEN JA MIESTEN VÄLISESTÄ TASA-ARVOSTA ANNETUN LAIN JA TASA-ARVOVALTUUTETUSTA ANNETUN LAIN 2 §:N MUUTTAMISESTA

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön vastinetta otsikkoasiassa annettuihin asiantuntijalausuntoihin.

Valiokunta on myös pyytänyt ministeriön kantaa seuraavaan asiaan: **"Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on tullut esille tarve arvioida naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 8 b §:n muuttamista siten, että sen lopusta poistettaisiin perusopetuslain mukaisia opetuksen järjestäjiä ja kouluja koskeva poikkeus. Valiokunta pyytää ministeriön kantaa siihen, voidaanko edellä mainittu muutos tehdä tasa-arvolain muuttamista koskevan esityksen HE 98/2016 vp yhteydessä."**

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa seuraavaa:

EK, Kirkon työmarkkinalaitos, KT kuntatyönantajat sekä valtiovarainministeriö ovat kiinnittäneen huomiota siihen, että sovintoa koskevan esityksen perusteluissa ei ole erillistä mainintaa siitä, ettei tasa-arvovaltuutetun toimivalta ulottuisi sellaisiin työ- ja virkaehtosopimusten tulkintakysymyksiin, jotka kuuluvat työtuomioistuimen ratkaistaviksi.

Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä tasa-arvolakiin uusi menettely, matalan kynnyksen oikeussuojakeino. Se asiallisen toimivallan laajuus, joka tasa-arvovaltuutetulle tasa-arvolain perusteella kuuluu, on eri kysymys eikä ole tarkastelun kohteena nyt ehdotetussa muutoksessa. Nykytila siis sen osalta säilyy. Asiallisen toimivallan rajoihin viittaava kirjaus sovintomenettelyä koskevan ehdotuksen yhteydessä voisi enemminkin aiheuttaa epäselvyyttä ehdotuksen laajuudesta ja tarkoituksesta.

KT kuntatyönantajat ja Yrittäjät ovat korostaneet sovittelijan puolueettomuutta ja esittäneet, että tulisi voimakkaammin tuoda esiin sitä, että sovinnon on tarkoitus olla kokonaissovinto asiassa ja että sovinto voidaan aikaansaada myös ilman rahallista korvausta ja syyllisen etsimistä. KT on lisäksi esittänyt, että työnantajan tulisi sovintoa tehdessään tietää, ryhtyykö työntekijä tai viranhalti- ja muihin oikeusturvakeinoihin ja että työnantajalle tulisi kertoa hyvityksestä, vahingonkorvauksesta ja rikosoikeudellisesta seuraamuksesta.

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi

Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709

e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

Ministeriö viittaa tältä osin seuraaviin seikkoihin:
Sovintomenettelyn käyttö on täysin vapaaehtoista ja perustuu osapuolten suostumukseen. Kumpikin osapuoli voi myös keskeyttää sovintomenettelyn milloin tahansa. Tasa-arvovaltuutettu toimii virkavastuulla.

Ehdotuksen 19 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on kuvattu sovintomenettelyä mm. seuraavasti: ”Sovintoon voitaisiin pyrkiä monin tavoin. Tasa-arvovaltuutettu voisi esimerkiksi järjestää osapuolille sovintoon tähtääviä tapaamisia. Valtuutetun velvollisuutena olisi selvittää osapuolille muun muassa sovintomenettelyn luonne, sovinnon merkitys ja sen vahvistamismenettely sekä kanneajan kuluminen. Valtuutetun tulisi puolueettomasti ja kaikkia osapuolia kunnioittaen auttaa osapuolia löytämään keskenään heitä tyydyttävät ratkaisut myös mahdollisesta rahamääräisestä korvauksesta. Valtuutettu voisi myös, huomioon ottaen osapuolten näkemykset, asian laadun ja muut seikat, tehdä asianosaisille ehdotuksensa asian sovinnolliseksi ratkaisuksi. Sovinto tulee pyrkiä saavuttamaan riittävän aikaisin ennen hyvitystä koskevan kanneajan päättymistä.

Osapuolten välillä saavutettu sovinto johtaisi siihen, että muihin oikeusturvakeinoihin turvautuminen ei enää olisi tarpeen. Jos asianosaisten välillä saavutettaisiin sopimus vain tietyistä asioista, voitaisiin asia muilta osin saattaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan tai tuomioistuimen käsiteltäväksi. Sovinto tulisi ottaa huomioon mahdollisesti tuomittavan hyvityksen suuruutta määrättäessä. ”

Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, STTK JA AKAVA ovat katsoneet, että sovintomenettelyn käynnistämisen tulisi katkaista kanneajan kuluminen. Ne ovat myös edellyttäneet hyvityksen verovapautta koskevien kirjausten lisäämistä verotusta koskevaan lainsäädäntöön.

Kanneajan katkaiseminen sovintomenettelyn vuoksi on periaatteellisempi oikeudellinen kysymys. Yhdenvertaisuuslaissa ei ole tällaista sääntelyä. On johdonmukaista noudattaa yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaissa samaa prosessuaalista sääntelyä. Sovintomenettelyn alkamisen täsmällisen ajan määrittäminen voisi myös olla ongelmallista. Sovintomenettelyn käyttö on aina vapaaehtoista.

Sovintomenettelyyn sisältyvän korvauksen veronalaisuuden ratkaisevat veroviranomaiset verotusta koskevien periaatteiden mukaan.

Tasa-arvolain 8 b § (syrjintä oppilaitoksissa)

Professori Johanna Niemi on todennut, että perusopetuksen jääminen tasa-arvolain hyvityssäännöksen ulkopuolelle (TaL 8 b §) rajoittaa sovittelun lopputulosta mutta ei sovittelun käyttöä menettelynä.

*Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt ministeriön kantaa seuraavaan asiaan: "**Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on tullut esille tarve arvioida naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 8 b §:n muuttamista siten, että sen lopusta poistettaisiin perusopetuslain mukaisia opetuksen järjestäjiä ja kouluja koskeva poikkeus. Valiokunta pyytää mi-***

nisteriön kantaa siihen, voidaanko edellä mainittu muutos tehdä tasa-arvolain muuttamista koskevan esityksen HE 98/2016 vp yhteydessä."

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että valiokunnan esittämä muutos voidaan tehdä käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen yhteydessä. Tällöin poistettaisiin tasa-arvolain 8 b §:n viimeinen lause "Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin". Muutos yhdenmukaistaisi eri oppilaitoksissa tapahtuvan syrjinnän suojan tasoa.

Myöskään tasa-arvolain uudistamistoimikunnan mietinnössä (komiteanmietintö 2002:9) tasa-arvolain 8 b §:ssä ei ehdotettu perusopetuslakia koskevaa rajausta. Hallituksen esityksessä 195/2004 vp, jossa rajaus on mukana, samalla todettiin, että muualta opetuksen ja koulutuksen alueelta saatavan käytännön kokemuksen myötä soveltamisalaa myöhemmin voidaan laajentaa koskemaan myös peruskoulua.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI